

Reglement registratie en herregistratie mondhygiënist-geriatrie

(versie oktober 2017, revisiedatum oktober 2020)

In dit reglement beschrijft de Nederlandse Vereniging voor Gerodontologie (NVGd) de differentiatie mondhygiënist-geriatrie. In het eerste deel van dit document komen de relevante inhoudelijke overwegingen aan de orde en in het tweede deel de taken en het beroepsprofiel van de mondhygiënist-geriatrie. Het derde deel bevat de bepalingen voor de registratie en herregistratie van de mondhygiënist-geriatrie en de regeling voor het Consilium Gerodontologicum (CG).

Dit reglement is vastgesteld tijdens de Algemene Leden Vergadering (ALV) van de NVGd gehouden op 9 oktober 2015. De ALV gaf aan het bestuur volmacht de opmerkingen die tijdens de discussie naar voren kwamen naar eigen goeddunken te verwerken, omdat deze opmerkingen geen voorstellen tot het aanbrengen van wezenlijke veranderingen betroffen. In de ALV van 6 oktober 2016 is een bestuursvoorstel aangenomen met betrekking tot de samenstelling van het Consilium.

Tekstueel en op detail inhoudelijk is dit document in augustus 2017 aangepast o.a. door em.prof.dr. M.A.J. van Waas, voormalig voorzitter van het Consilium Gerodontologicum, op verzoek van het bestuur van de NVGd en met goedkeuring van de AVL van 6 april 2017. Op de website www.nvgd.nl zijn mogelijk documenten met aanvullende informatie geplaatst, o.a. het document 'Registratie mondhygiënist-geriatrie', waarin de registratieprocedure nader is uitgewerkt.

1. Inhoudelijke overwegingen

Steeds meer Nederlanders houden tot op hoge leeftijd hun eigen gebit. Ouderen, vooral kwetsbare ouderen, zijn echter een risicogroep voor het ontwikkelen van (wortel)cariës, gingivitis, parodontitis, halitose en slijmvliesafwijkingen. Deze aandoeningen kunnen voorkomen/teruggebracht worden door een goede dagelijkse reiniging van de mond en van de (eventuele) gebitsprothesen, maar juist dat schiet bij kwetsbare ouderen vaak te kort. De vraag naar preventieve mondzorg neemt bij hen om die reden alleen maar toe. De mondhygiënist heeft specifieke kennis en kunde om mensen te ondersteunen en te coachen bij de gebits- en mondverzorging. Door verschillen in affiniteit en praktijkvoering zullen niet alle mondhygiënistenvoldoende met kwetsbare ouderen in aanraking komen om de meer complexe problemen verantwoord het hoofd te bieden. De noodzakelijke competenties - een samenstel van kennis, vaardigheden en houding - kunnen verworven zijn door een aanvullende opleiding, en/of door het meer dan gemiddeld in aanraking komen met de specifieke problemen van de kwetsbare ouderen. De mondhygiënist die beschikt over deze bijzondere competenties komt in principe in aanmerking voor het voeren van de titel 'mondhygiënist-geriatrie'.

De NVGd is de wetenschappelijke vereniging van beroepsbeoefenaren die zich in het bijzonder inzet voor het bevorderen van de kwaliteit van de mondzorg aan de kwetsbare en zorgafhankelijke ouderen. Door onderhavige regeling voor de erkenning en herkenning van de mondhygiënist-geriatrie in het leven te roepen wil de NVGd nadrukkelijk bijdragen aan adequaat opgeleide beroepsbeoefenaren op verschillende niveaus van het verlenen van geriatrische mondzorg.

2. Taken, profiel en beroepsuitoefening mondhygiënist-geriatrie

Op hoofdlijnen zijn de taken van de mondhygiënist-geriatrie de volgende:

1. Een mondzorgbeleid binnen een zorginstelling ontwikkelen en implementeren;
2. Communiceren met kwetsbare ouderen, hun familie en hun (mantel)zorgverleners;
3. Diagnostiek, preventie en behandeling uitvoeren (care boven cure);
4. Individuele mondverzorgingsplannen voor kwetsbare ouderen opstellen in samenwerking met andere zorgprofessionals (tandarts, tandprotheticus, huisarts, specialist ouderengeneeskunde, logopedist, ergotherapeut, diëtist, verpleegkundigen en of verzorgenden);
5. Scholing, begeleiding en coaching van verzorgenden/verpleegkundigen op het gebied van de mondverzorging verlenen.

De volgende eigenschappen, kennis en kunde zijn van belang voor een mondhygiënist-geriatrie (profiel):

A. Organisatie

- kennis en kunde om een mondzorgbeleid binnen een zorginstelling te ontwikkelen en te implementeren;
- kennis van (intramurale) praktijkvoering, praktijkinrichting, personele en administratieve zaken (wet- en regelgeving) en het werken in team- en multidisciplinair verband;
- kennis van organisatie en regelgeving met betrekking tot de algehele zorgverlening en de mondzorgverlening aan kwetsbare ouderen.

B. Mondzorg op cliëtniveau

- affiniteit met zorgverlening aan kwetsbare ouderen;
- kennis van verouderingsprocessen, epidemiologie, etiologie en behandeling van lichamelijke aandoeningen en cognitieve beperkingen van ouderen en de orale manifestaties daarvan;
- kennis van medisch-tandheelkundige interacties en het effect van medicatie;
- communicatieve vaardigheden in de omgang met kwetsbare ouderen, hun familie, mantelzorgers en andere professionele zorgverleners;
- kennis en kunde op het gebied van onbegrepen gedrag voortkomend uit een psychiatrische aandoening;

- kennis en kunde op het terrein van gedrag beïnvloedende strategieën ter bevordering van de behandelbaarheid van kwetsbare ouderen;
- kennis van en handelend kunnen optreden bij medisch urgente situaties waarin kwetsbare ouderen zich plotseling kunnen bevinden.

C. Diagnostiek en behandeling

- kennis en kunde op het gebied van het afnemen van een medische anamnese bij of over kwetsbare ouderen;
- kennis en kunde op het terrein van de psychische en sociaal/maatschappelijke domeinen die een rol spelen bij het meten van de kwetsbaarheid van de oudere;
- kennis van basale tandprothetiek en vaardigheden, zoals het verhelpen van een drukulcus of het aanbieden van reparaties aan een tandtechnicus;
- kennis en kunde op het terrein van het uitvoeren van een onderzoek van de mondgezondheid bij en het opstellen van mondverzorgingsplannen voor kwetsbare ouderen in samenwerking met andere zorgprofessionals (tandarts, tandprotheticus, huisarts, specialist ouderengeneeskunde, logopedist, diëtist, ergotherapeut, verpleegkundigen en of verzorgenden);
- kennis en kunde op het gebied van preventie van orale aandoeningen en ziekten bij kwetsbare ouderen;
- kennis van specifieke mondverzorgingsproducten voor kwetsbare ouderen;
- kennis en kunde op het gebied van medisch-ethisch handelen;
- kennis en kunde op het gebied van wetenschap en evidence-based handelen.

D. Scholing, begeleiding verzorgenden/verpleegkundigen

- kennis en kunde om verpleegkundigen en verzorgenden te begeleiden en te coachen op het gebied van de mondverzorging;
- kennis en kunde hebben om leerroutes uit te zetten;
- kennis en kunde hebben om individuele mondverzorgingsplannen op te zetten en hierin de verzorgenden/verpleegkundigen te stimuleren en te begeleiden (coaching, tips & trucs).

3. Register Mondhygiënist-Geriatrie (RMG)

De NVGd roept een systeem in het leven voor de erkenning van de competenties van de mondhygiënist-geriatrie om te waarborgen dat mondhygiënisten met deze titel door de samenleving kunnen worden herkend vanwege hun specifieke competenties. Dit systeem voor de gedifferentieerde mondhygiënist wordt het 'Register mondhygiënist-geriatrie' (RMG) genoemd. Het register is door de Algemene Leden Vergadering (ALV) van de NVGd ingesteld. Als gevolg daarvan is de NVGd houder van het RMG.

Het bestuur van de NVGd is verantwoordelijk voor het inrichten en onderhouden van het RMG en neemt mondhygiënist die op basis van het in paragraaf 4 en 5 van dit reglement gestelde eisen in aanmerking komen voor registratie en herregistratie op in het RMG.

Het Consilium Gerodontologicum (CG) adviseert het bestuur van de NVGd over verzoeken tot registratie en herregistratie. Tegen een afwijzende beslissing van het bestuur van de NVGd staat voor de afgewezen beroep open bij de ALV die daartoe een geschillencommissie, bestaande uit tenminste drie leden van de NVGd, in het leven roept en mandateert deze om een advies aan de ALV uit te brengen. De leden van de geschillencommissie mogen geen deel uitmaken van het bestuur of het Consilium.

Voor alle duidelijkheid komen de verantwoordelijkheidsverdeling en de daarmee samenhangende procedures voor de verschillende aspecten van (her-)registratie van de mondhygiënist-geriatrie binnen de NVGd, nu en in de toekomst, neer op het volgende:

- de criteria voor registratie en herregistratie worden door de ALV vastgesteld op voorstel van het bestuur;
- de ALV stelt op voorstel van het bestuur een Consilium Gerodontologicum in met de in paragraaf 6 van dit document beschreven taken;
- het bestuur schrijft op advies van het CG mondhygiënist in het RMG in die daartoe een aanvraag hebben ingediend en die naar het oordeel van het CG voldoen aan de criteria;
- tegen een afwijzende beslissing door het bestuur staat beroep open bij een geschillencommissie die door de ALV wordt ingesteld;
- toekomstige wijzigingen van (onderdelen van) het 'Reglement mondhygiënist-geriatrie' worden vastgesteld door de ALV op voordracht van het bestuur, gehoord hebbend het CG.

Met inachtneming van regels met betrekking tot de bewaking van de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerde is het bestuur van de NVGd gerechtigd de namen van degenen die in het RMG zijn opgenomen bekend te maken aan belanghebbenden.

Het bestuur rapporteert jaarlijks aan de ALV over het aantal verzoeken en eventueel afwijzingen voor (her-)registratie alsmede over andere relevante kwesties met betrekking tot het register.

4. Registratie van de mondhygiënist-geriatrie

4.1. Registratie eisen voor het RMG

Om in aanmerking te komen voor opname in het RMG moet de kandidaat een diploma mondhygiënist hebben van een door de overheid erkende Hbo-opleiding (opleiding Mondzorgkunde), lid zijn van de NVGd en voldoen aan de volgende eisen:

1. Aantoonbare ervaring hebben in de mondzorg voor (geriatische) ouderen (inclusief samenwerking met andere zorgverleners). Als criterium geldt dat de aanvrager tenminste drie jaar met een omvang van minimaal één dag per week (8 uur) - of een equivalent daarvan - in een woonzorgcentrum, een centrum voor bijzondere tandheelkunde of een geriatische verwijspraktijk waar gewerkt wordt in een multidisciplinair behandelteam,

mondzorg heeft uitgevoerd. De aanvrager participeert in spreekuren, patiëntenbesprekingen en andere relevante interdisciplinaire overlegstructuren.

2. Een positieve attitude hebben ten aanzien van de mondzorg voor (geriatrische) ouderen.
3. Kennis en kunde hebben betreffende de volgende vier thema's:
 - a. fysiologie en pathologie van het orofaciale orgaan m.b.t. (geriatrische) ouderen;
 - b. de wisselwerking tussen algemene gezondheid en mondgezondheid en de invloed van ziekten en beperkingen op de mondzorg voor (geriatrische) ouderen; inclusief medicatie;
 - c. psychische, psychosociale en sociale aspecten van de geriatrische / oudere patiënt in relatie met de mondgezondheid en mondzorg;
 - d. de logistiek en organisatie (macro-, meso- en microniveau) relevant voor de geriatrische mondzorg.
4. Kunnen communiceren met geriatrische ouderen, familieleden, mantelzorgers en verzorgend personeel, alsmede met diverse disciplines en management in de ouderenzorg.
5. In anamnese, klinisch redeneren, zorgplanning en uitvoering van geriatrische mondzorg de inhoud van de punten 2, 3 en 4 tot uitdrukking kunnen brengen.

4.2. Aanvraag registratie in het RMG

Het verzoek tot registratie in het RMG wordt via de secretaris van de NVGd gedaan. Om een beoordeling daarvan voor het CG mogelijk te maken overlegt de kandidaat een overzicht van werkervaring in de geriatrische mondzorg, tien onderbouwde casusbeschrijvingen met reflectie en een scriptie op het terrein van de gerodontologie of geriatrische mondzorg. Dit alles in de vorm van één digitaal bestand, b.v. een Word-bestand of een PDF-file. Een en ander is nader uitgewerkt in het eerder gemelde document 'Registratie mondhygiënist-geriatrie'. Als het verzoek compleet is, wordt het naar het CG doorgestuurd. Als het incompleet is wordt de aanvrager verzocht alsnog de benodigde gegevens te aan te leveren. Het Bestuur van de NVGd heeft drie maanden de tijd om de volledige aanvraag te beoordelen.

Voor de behandeling van een verzoek tot inschrijving in het register moet een kostenvergoeding worden betaald. Deze kosten worden gepubliceerd op de website van de NVGd en wordt door het bestuur vastgesteld als kostendekkende bijdrage van de kandidaat. De kostenvergoeding moet aan de penningmeester van de NVGd worden overgemaakt. De aanvraag wordt in behandeling genomen zodra het verschuldigde inschrijvingsbedrag is ontvangen. Het bedrag kan bij afwijzing van de aanvraag niet worden teruggevorderd.

Bij toekenning wordt de mondhygiënist-geriatrie voor een periode van vijf jaar in het RMG opgenomen.

5. Herregistratie van de mondhygiënist-geriatrie

5.1. Herregistratie eisen voor het RMG

Na afloop van de registratie-periode van vijf jaar kan de mondhygiënist-geriatrie opnieuw voor een periode van vijf jaar in het RMG worden opgenomen indien betrokkene in de voorgaande periode heeft voldaan aan de volgende eisen:

- De mondhygiënist-geriatrie heeft gedurende 5 jaar minimaal één dag per week (8 uur) - of een equivalent daarvan -, als mondhygiënist-geriatrie in een woonzorgcentrum, een centrum voor bijzondere tandheelkunde of een geriatrische verwijspraktijk waar gewerkt wordt in een multidisciplinair behandelteam, mondzorg heeft uitgevoerd.
- Hij/zij heeft tenminste eenmaal per jaar deelgenomen aan scholing op het gebied van de gerontologie, gerodontologie of geriatrische mondzorg in de vorm van deelname aan congressen, cursussen, symposia en vakinhoudelijke vergaderingen. Het opzetten van en/of actief deelnemen aan een Regionale Studiegroep Geriatrische Tandheelkunde wordt ook tot deelneming aan scholing gerekend. *Bewijsstukken. De kandidaat verzamelt bewijsstukken van de (geaccrediteerde) deskundigheid bevorderende activiteiten, cursussen, congressen en studiebijeenkomsten en legt deze bewijsstukken desgevraagd aan de NVGd over.*
- Hij/zij is bij voorkeur één keer actief geweest als docent of spreker op het gebied van de gerodontologie of geriatrische mondzorg tijdens een congres, een cursus, een symposium, een vakinhoudelijke vergadering of een klinische les, of heeft een artikel gepubliceerd op dit terrein.

Om beoordeling daarvan voor het CG mogelijk te maken, overlegt de kandidaat een portfolio met o.a. tien onderbouwde casusbeschrijvingen. Een en ander zal nader uitgewerkt in een nog op te stellen document 'Herregistratie mondhygiënist-geriatrie'.

5.2. Aanvraag herregistratie in het RMG

Het verzoek tot herregistratie in het RMG wordt via de secretaris van de NVGd gedaan. De aanvraag wordt getoetst aan de herregistratie-eisen genoemd in 5.1. Om een beoordeling daarvan voor het CG mogelijk te maken, overlegt de kandidaat digitaal in één digitaal bestand de gegevens en bescheiden, genoemd in de herregistratie-eisen, die voor het besluit op het verzoek nodig zijn.

Als het verzoek compleet is wordt het naar het CG doorgestuurd. Als het incompleet is wordt de aanvrager verzocht alsnog het document te completeren. Het bestuur van de NVGd heeft na indiening van de volledige aanvraag drie maanden de tijd om deze te beoordelen.

Voor de behandeling van het verzoek tot herregistratie moet een kostenvergoeding worden betaald. Deze kosten worden gepubliceerd op de website van de NVGd en wordt door het bestuur vastgesteld als kostendeckende bijdrage van de kandidaat. De kostenvergoeding moet aan de penningmeester van de NVGd worden overgemaakt. De aanvraag wordt in behandeling genomen zodra het verschuldigde inschrijvingsbedrag is ontvangen. Het bedrag kan bij afwijzing van de aanvraag niet worden teruggevorderd.

6. Regeling van het Consilium Gerodontologicum

Het Consilium Gerodontologicum (CG) is een commissie die is ingesteld door de ALV van de NVGd. Het is gewenst dat in de commissie tenminste één (praktiserende) mondhygiënist, één tandarts-geriatrie en één specialist ouderengeneeskunde is benoemd.

De leden van het CG worden op voordracht van het bestuur voor een periode van vijf jaar benoemd door de ALV. Het bestuur van de NVGd houdt toezicht op het functioneren van het CG.

Het CG is belast met de volgende taken:

- a. toetsen van aanvragen tot registratie dan wel herregistratie aan de geldende vereisten;
- b. adviseren van het bestuur van de NVGd over het al dan niet honoreren van een aanvraag tot registratie dan wel tot herregistratie;
- c. adviseren van het bestuur inzake de differentiatie opleidingen 'mondhygiënist-geriatrie';
- d. adviseren van het bestuur over beleidsontwikkelingen op het terrein van opleiding, praktijkvoering en registratie van de mondhygiënist-geriatrie.

Met betrekking tot de samenstelling van het CG wordt bepaald dat bestuursleden van de NVGd alsmede de verantwoordelijken voor de (eventuele) opleidingen 'tandarts-geriatrie' of 'mondhygiënist-geriatrie' geen lid met stemrecht van het CG kunnen zijn. Ter wille van een goede afstemming kunnen genoemde functionarissen wel worden benoemd tot adviserend lid van het CG.

Tijdens de ALV van 6 oktober 2016 is besloten dat zo lang er geen mondhygiënist-geriatrie deel uitmaakt van het CG de mondhygiënist die zitting heeft in het bestuur als adviserend lid wordt toegevoegd aan het CG. Verder is besloten dat er één CG is voor zowel de tandarts-geriatrie als de mondhygiënist-geriatrie en dat deze in de toekomst zal bestaan uit twee tandartsen-geriatrie, een mondhygiënist-geriatrie en een specialist-ouderengeneeskunde.

Het toetsingskader van het CG bij de aanvragen tot registratie dan wel herregistratie wordt gevormd door de in paragraaf 2 beschreven taken en profiel van de mondhygiënist-geriatrie.

De toetsing voor aanvragen voor (her)registratie gebeurt aan de hand van eigen verklaringen van de mondhygiënist. Het CG is gerechtigd deze verklaringen op juistheid te controleren. Als naar het oordeel van het CG daartoe gereede aanleiding bestaat kan het CG op ieder gewenst moment de aanvrager visiteren. Deze is verplicht volledige medewerking aan een visitatie te verlenen. Onder visitatie door het CG wordt verstaan: het bezoeken van de mondhygiënist in de praktijksituatie door leden van het CG teneinde deze in de gelegenheid te stellen aanvullende informatie te verstrekken die van belang is voor het beoordelen van een aanvraag tot (her)registratie. De visiterende leden van het CG maken een verslag op over hun bevindingen. Dit wordt aan de gevisiteerde voorgelegd om deze in de gelegenheid te stellen diens zienswijze kenbaar te kunnen maken.

Indien daartoe aanleiding bestaat kan het CG het bestuur adviseren de registratie van een mondhygiënist-geriatrie tijdelijk of definitief door te halen.

7. Wijziging van dit reglement

De ALV van de NVGd kan dit reglement wijzigen op voordracht van het bestuur.